

INAD-centrum

Vaststellingen en analyse met betrekking op de toepassing van de fundamentele rechten van de bewoners, 2004.

Inhoudstafel

1. Inleiding
2. Bevolking van het INAD-centrum
3. Vasthouding in het INAD-centrum: mogelijke oorzaken
  - 3.1. Vrijheidsberoving na weigering toegang tot het grondgebied
  - 3.2. Vrijheidsberoving van de onwettig verblijvende vreemdeling
4. Fundamentele rechten van de bewoners: een kader
  - 4.1. Recht op informatie
  - 4.2. Recht op medische bijstand
  - 4.3. Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel
  - 4.4. Recht op juridische bijstand
  - 4.5. Recht op individuele, administratieve en psychosociale begeleiding
  - 4.6. Recht op menswaardige levensomstandigheden
  - 4.7. Recht op vrijheid en veiligheid
5. Toepassing van de fundamentele rechten in het INAD-centrum
6. Structurele knelpunten
  - 6.1. Ontbreken van een wettelijke basis
  - 6.2. Infrastructuur van het centrum
  - 6.3. Aanwezigheid van minderjarige vreemdelingen en andere kwetsbare groepen
  - 6.4. Objectiviteit van de beslissing tot teruggedrijving

1. Inleiding

Het INAD-centrum is een detentiecentrum, ingeplant in de gebouwen van de Nationale luchthaven, dat dient voor de opvang van vreemdelingen aan wie de toegang tot het grondgebied werd geweigerd, in afwachting van hun terugdrijving naar het land van inscheeping, voor zover ze geen asielverzoek hebben ingediend. De weigering van toegang tot het grondgebied is het gevolg van het niet beantwoorden aan één of meerdere criteria voor binnenkomst, die werden vastgelegd in het artikel 3 van de wet van 15 december 1980..

De vasthouding in het INAD-centrum is erop gericht om de onwettige binnenkomst op het grondgebied te verhinderen.

Het INAD-centrum bevindt zich in de internationale transitzone van de luchthaven, op het einde van de aankomstpier, vóór de grenscontrole.

Het biedt plaats aan 30 personen - 15 mannen en 15 vrouwen.

Omdat een van de opdrachten van het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding (het Centrum) bestaat uit het waken over de fundamentele rechten van vreemdelingen, brengt het Centrum op regelmatige basis bezoeken aan het INAD-centrum¹.

Om deze opdracht uit te voeren kan het Centrum alle studies en onderzoeken uitvoeren die hiervoor noodzakelijk zijn en kan het adviezen en aanbevelingen richten aan de overheid ter verbetering van de reglementering van toepassing op de wettelijke opdracht van het Centrum. Bovendien kan het Centrum binnen de perken van zijn opdracht hulp verlenen aan eenieder die om raad vraagt in verband met de omvang van zijn rechten en verplichtingen. Die hulp bestaat uit het verstrekken van inlichtingen en raadgevingen aan de betrokkene over de middelen die hij kan aanwenden om zijn rechten te doen gelden².

Er worden weinig tot geen individuele gesprekken gevoerd met de bewoners van het INAD-centrum. Het Centrum stelt immers, voor wat betreft deze opdracht, niet de behartiging van individuele dossiers voorop. Het gaat vooral om de mate waarin de fundamentele rechten van de bewoners van het centrum toepassing vinden, de materiële aspecten van de vasthouding en de basis van functioneren van dit centrum.

In deze nota komen volgende onderwerpen aan bod: een analyse van de bevolking van het INAD-centrum, een overzicht van mogelijke oorzaken van de vasthouding en de mogelijkheden hiertoe voorzien in de wet, een kader van de onvervreemdbare fundamentele rechten van de bewoners en hun toepassing. Tenslotte bieden we een overzicht van de meest structurele knelpunten betreffende het functioneren van dit centrum en de fundamentele waarborgen voor de bewoners.

2. Bevolking van het INAD-centrum

Op basis van een analyse van de bewonersgroep is het mogelijk om de realiteit van dit centrum in kaart te brengen.

Anders dan de naam doet vermoeden, wordt dit centrum niet enkel gebruikt voor de opvang en tijdelijke vasthouding van niet toegelaten reizigers (*inadmissible passengers*) maar ook

---

¹ Art. 2 van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding.

² Idem, art. 3, 1° - 3°

voor de vasthouding van onwettig verblijvende vreemdelingen in afwachting van een repatriëring naar hun land van herkomst.

Ruwweg blijkt de populatie van het INAD-centrum op te delen in twee groepen: vreemdelingen aan wie de toegang werd geweigerd in afwachting van een teruggedrijving naar het land van inschepping (al dan niet na een afgewezen asielerzoek in grensprocedure) en vreemdelingen die onwettig op het grondgebied verblijven en die worden vastgehouden in afwachting van een repatriëring naar het land van herkomst.

Een derde kleine groep bewoners bestaat uit kandidaat-asielzoekers die in toepassing van de Dublinconventie naar de grens van een EU-lidstaat worden geleid ter behandeling van hun asielerzoek.

Er blijkt duidelijk dat de functie van het INAD-centrum in de praktijk tweërlei te noemen is: het INAD-centrum als *point of entry holding facility*³ enerzijds en als gesloten centrum voor illegalen anderzijds.

Dit blijkt duidelijk uit de cijfergegevens waarover het Centrum beschikt.

In 2003 was de opdeling als volgt: voor een totaal van 2141 bewoners, werden er 1287 ingeschreven als INAD-passagier (60 %), 827 als vreemdeling in onwettig verblijf (39 %). De 27 overige bewoners brachten de nacht door in het INAD-centrum, in afwachting van hun teruggedrijving nadat hun asielaanvraag negatief werd afgesloten of ze zelf hebben afgezien van het verderzetten van de procedure (1 %).

Voor 2004 is een vermindering merkbaar in het aantal bewoners dat in het INAD-centrum wordt vastgehouden: het gaat in totaal om 1782 bewoners. 952 worden ingeschreven als INAD-passagier (53 %), 815 als vreemdeling in onwettig verblijf (46 %). De 15 overige bewoners brachten de nacht door in het centrum, in afwachting van hun teruggedrijving nadat hun asielaanvraag negatief werd afgesloten of ze zelf hebben afgezien van het verderzetten van de procedure (1 %).

Deze vermindering lijkt vooral te wijten aan een daling van het aantal INAD-passagiers. Er werden in 2004 verhoudingsgewijs meer personen in onwettig verblijf vastgehouden in het INAD-centrum.

Er verbleven in 2003 gemiddeld 10,7 bewoners per dag in het centrum, voor een gemiddelde verblijfsduur van 1,61 dagen. In 2004 verbleven er gemiddeld telkens 10,34 bewoners in het centrum, voor een gemiddelde verblijfsduur van 2,02 dagen.

Het gegeven dat er telkens met een statistisch gemiddelde wordt gewerkt voor de totale populatie van het INAD-centrum, vertekent de eigenlijke verblijfsituatie van de individuele bewoner. Dit is problematisch. We komen hier verder in deze nota op terug.

Bovendien blijkt er geen cijfermateriaal voorhanden te zijn betreffende het individuele kortste en langste verblijf in het INAD-centrum.

3. Vasthouding in het INAD-centrum: mogelijke oorzaken

Op basis van bovenstaande analyse kan worden besloten dat een vasthouding in het INAD-centrum twee mogelijke oorzaken heeft.

---

³ The CPT Standards, Substantive sections of the CPT's General Reports, IV. Foreign nationals detained under aliens legislation, deel 26, pagina 41, 2004.

3.1. Vrijheidsberoving na weigering toegang tot het grondgebied

De weigering van toegang tot het grondgebied is het gevolg van het niet beantwoorden aan één of meerdere van de criteria voor binnenkomst op het Schengen grondgebied.

De criteria voor binnenkomst op het Schengen grondgebied worden opgesomd in de Uitvoeringsovereenkomst van het Schengenakkoord⁴, meer bepaald in het artikel 5:

1. *Aan een vreemdeling die aan onderstaande voorwaarden voldoet, kan toegang worden verleend tot het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partijen voor een verblijf van ten hoogste drie maanden:*
  - a) *in het bezit zijn van een geldig grensoverschrijvingsdocument of van de geldige grensoverschrijvingsdocumenten, aangewezen door het Uitvoerend Comité;*
  - b) *indien vereist, in het bezit zijn van een geldig visum;*
  - c) *het, zo nodig, overleggen van documenten ter staving van het doel van het voorgenomen verblijf en de verblijfsomstandigheden alsmede het beschikken over voldoende middelen van bestaan, zowel voor de duur van het voorgenomen verblijf als voor de terugreis naar het land van oorsprong of voor de doorreis naar een derde Staat, waar de toelating is gewaarborgd, dan wel in staat zijn deze middelen rechtmatig te verwerven;*
  - d) *niet ter fine van weigering van toegang gesignaleerd staan;*
  - e) *niet worden beschouwd als een gevaar voor de openbare orde, de nationale veiligheid of de internationale betrekkingen van een der Overeenkomstsluitende Partijen.*
2. *Aan een vreemdeling die niet voldoet aan het geheel van deze voorwaarden, moet de toegang tot het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partijen worden geweigerd, tenzij een Overeenkomstsluitende Partij op grond van humanitaire overwegingen, om redenen van nationaal belang of wegens internationale verplichtingen een afwijking daarvan noodzakelijk acht. In dat geval dient de toegang te worden beperkt tot het grondgebied van de Overeenkomstsluitende Partij die de overige Overeenkomstsluitende Partijen daarvan in kennis moet stellen. De bijzondere bepalingen inzake het asielrecht en het bepaalde in artikel 18⁵ blijven onverlet.*
3. *De vreemdeling die houder is van een door een Overeenkomstsluitende Partij afgegeven verblijfstitel of terugkeervisum, dan wel zo nodig van beide documenten, dient doorreis te worden verleend, tenzij hij gesignaleerd staat op de nationale signaleringslijst van de Overeenkomstsluitende Partijen wier buitengrens hij beoogt te overschrijden.*

In de Belgische wetgeving wordt de toegang tot het grondgebied geregeld bij de artikels 2 en 3 van de Vreemdelingenwet van 15 december 1980⁶:

Artikel 2: Wordt toegelaten het Rijk binnen te komen de vreemdeling die houder is:

1° hetzij van de documenten die vereist zijn krachtens een internationaal verdrag, een wet of een koninklijk besluit;

2° hetzij van een geldig paspoort of van een daarmee gelijkgestelde reistitel, voorzien van een visum of van een visumverklaring, geldig voor België, aangebracht door een Belgische diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt.

Artikel 3: Behoudens de in een internationaal verdrag of in de wet bepaalde afwijkingen, kan door de met grenscontrole belaste overheden worden teruggedreven, de vreemdeling die zich in een van volgende gevallen bevindt:

---

⁴ Overeenkomst van 19 juni 1990 ter uitvoering van het tussen de regeringen van de Staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland, en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen.

⁵ Artikel 18 van het Schengenuitvoeringsbesluit handelt over de afgifte van visa voor een verblijf van lange duur, door de nationale lidstaat. Dergelijk visum geeft de titularis er van het recht om over het grondgebied van de lidstaten te reizen, tenzij hij niet kan voldoen aan de in art. 5, lid 1 onder a), c), d) en e) gestelde voorwaarden voor binnenkomst of hij gesignaleerd staat op de nationale signaleringslijst van de overeenkomstsluitende partij over wier grondgebied hij wenst te reizen.

⁶ Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

- 1° wanneer hij aangetroffen wordt in de luchthaventransitzone zonder in het bezit te zijn van de in artikel 2 vereiste documenten;
- 2° wanneer hij het Rijk tracht binnen te komen zonder in het bezit te zijn van de in artikel 2 vereiste documenten;
- 3° wanneer hij, zo nodig, geen documenten kan voorleggen ter staving van het voorgenomen verblijf en de verblijfsomstandigheden;
- 4° wanneer hij niet over voldoende middelen van bestaan beschikt, zowel voor de duur van het voorgenomen verblijf als voor de terugreis naar het land van oorsprong of voor de doorreis naar de derde Staat waar zijn toelating is gewaarborgd, en hij niet in staat is deze middelen wettelijk te verwerven;
- 5° wanneer hij ter fine van weigering van toegang gesignaleerd staat in de Staten die partij zijn bij de Uitvoeringsovereenkomst van het Akkoord van Schengen, ondertekend op 19 juni 1990, hetzij omdat zijn aanwezigheid een gevaar uitmaakt voor de openbare orde of de nationale veiligheid, hetzij omdat hij het voorwerp heeft uitgemaakt van een verwijderingsmaatregel die noch ingetrokken noch opgeschort werd, die een verbod van toegang behelst wegens overtreding van de nationale bepalingen inzake de binnenkomst of het verblijf van de vreemdelingen;
- 6° wanneer hij door de Minister, op eensluidend advies van de Commissie voor advies voor vreemdelingen, geacht wordt de internationale betrekkingen van België of van een Staat die partij is bij een internationale overeenkomst betreffende de overschrijding van de buitengrenzen, die België bindt, te kunnen schaden;
- 7° wanneer hij door de Minister of dienst gemachtigde geacht wordt de openbare rust, de openbare orde of de veiligheid van het land te kunnen schaden;
- 8° wanneer hij sedert minder dan tien jaar uit het Rijk werd teruggewezen of uitgezet, zo de maatregel niet werd opgeschort of ingetrokken.

Wanneer de vreemdeling die moet worden teruggedreven houder is van een geldig visum, leggen de met grenscontrole belaste overheden het geval ter beslissing voor aan de Minister of zijn gemachtigde. Wordt de toegang tot het grondgebied geweigerd, dan annuleren zij het visum en drijven zij de vreemdeling terug.

Een staat is evenwel noch op grond van internationale, noch op grond van supranationale voorschriften verplicht om dergelijke centra in de internationale transitzone van een luchthaven te voorzien. De enige bepaling die hieromtrent op dit niveau werd genomen is dat *“tot op het tijdstip van de uitvoering van de terugbrenging de plaatselijke verantwoordelijke met inachtneming van de plaatselijke omstandigheden naar nationaal recht passende maatregelen dient te nemen teneinde de illegale binnenkomst van vreemdelingen aan wie de toegang werd geweigerd, te verhinderen (bijv. door verblijf in de transitzone van luchthavens, door verbod tot passagieren in zeehavens, inbewaringstelling)”*⁷.

Als er voor wordt gekozen om dergelijke centra te voorzien, is de verantwoordelijke overheid er aan gehouden om de fundamentele rechten van de vreemdelingen die er worden vastgehouden te respecteren.

In het Belgische recht werd de mogelijkheid tot vasthouding van de vreemdeling aan wie de toegang tot het grondgebied wordt ontzegd, vastgelegd in de Vreemdelingenwet van 15 december 1980, meer bepaald in het artikel 74/5, § 1:

- §1. In een welbepaalde plaats, gesitueerd in het grensgebied, mag worden vastgehouden, in afwachting van de machtiging om in het Rijk toegelaten te worden of van zijn teruggrijving van het grondgebied:*
- 1° de vreemdeling die, met toepassing van de bepalingen van deze wet; door de met grenscontrole belaste overheden kan worden teruggedreven;
  - 2° de vreemdeling die tracht het Rijk binnen te komen zonder aan de voorwaarden, gesteld in artikel 2, te voldoen, die zich vluchteling verklaart en aan de grens vraagt om als dusdanig erkend te worden.

⁷ Gemeenschappelijk Handboek (2002/C313/02), deel II: Grenscontrole, 1.4. modaliteiten inzake weigering van toegang.

Op basis van de tweedeling in dit artikel, kan de groep INAD-reizigers verder opgedeeld worden.

Enerzijds is er de groep reizigers die niet aan de voorwaarden voor binnenkomst voldoet en in afwachting van het terugdrijving of van een toelating tot het grondgebied worden vastgehouden in het INAD-centrum (art. 74/5, §1, 1°). Dit zijn de 'eigenlijke' bewoners van een INAD-centrum.

Anderzijds kan een (kleinere) groep asielzoekers worden onderscheiden. Ook aan hen werd de toegang tot het grondgebied geweigerd. Zij verklaren aan de grens of in het INAD-centrum vluchteling te zijn en worden voor de duur van de behandeling van het asielverzoek vastgehouden in een gesloten centrum⁸. Er werd ten aanzien van hen een beslissing tot terugdrijving genomen. Deze is echter niet uitvoerbaar vooraleer het asielverzoek werd behandeld. Het negatief afronden van de asielprocedure of het zelf afzien van het voortzetten ervan, maakt de terugdrijving wel mogelijk. Deze personen hebben nooit toegang verkregen tot het grondgebied, ondanks hun vasthouding in een gesloten centrum op het grondgebied. Deze centra werden immers bij Koninklijk Besluit⁹ gelijkgesteld met de plaats zoals bedoeld in artikel 74/5, § 1 van de Vreemdelingenwet (plaats gelegen in het grensgebied).

Het gaat voor wat betreft deze groep personen dus niet om een repatriëring maar om een terugdrijvingsmaatregel naar het land van inschepping (art. 74/5, §1, 2°).

Hun verblijf in het INAD-centrum is meestal van korte duur, aangezien het vooral gaat om een vasthouding daags voor de terugdrijving omwille van de gunstige ligging in het hart van de luchthaven.

Het is vanzelfsprekend dat een staat instrumenten ontwikkelt om illegale migratie te voorkomen en te bestraffen (inschakeling van immigratieambtenaren, bestraffing van vervoerders), het is echter treffend om vast te stellen dat de situatie van de individuele vreemdeling aan wie de toegang tot het grondgebied werd geweigerd en die in afwachting van een terugdrijving wordt vastgehouden en welke zijn fundamentele rechten zijn op dat ogenblik, veel minder voorwerp is van regelgeving.

3.2. Vrijheidsberoving van de onwettig verblijvende vreemdeling

Dit is de tweede significante groep personen die in het INAD-centrum wordt vastgehouden. De Vreemdelingenwet voorziet een aantal mogelijkheden om het verwijderingsbeleid te organiseren. Deze moeten worden gezien in een continuüm gaande van de mogelijkheid tot vrijwillige terugkeer, het verstrekken van bevelen om het grondgebied (zelfstandig) te verlaten tot en met de vasthouding in een gesloten centrum om de verwijdering te organiseren, al dan niet onder escorte of via een beveiligde vlucht.

Er moet in rekening worden gebracht dat de organisatie van een (al dan niet gedwongen) terugkeer afhankelijk is van een aantal parameters. De voornaamste zijn de identiteit van de betrokken vreemdeling en of die vaststaat, zijn nationaliteit en of er met het land van herkomst op Belgisch (Benelux) of Europees niveau readmissie-akkoorden bestaan of de vraag of hij in het bezit is van reisdocumenten. Daarnaast kan ook het in België

---

⁸ Normaalgesproken in het transitcentrum 127.

⁹ Koninklijke Besluiten van 9 maart 1994 (127bis), 10 juli 1998 (CIB en CIM) en 13 mei 1999 (CIV) houdende aanduiding in het Rijk van een plaats die gelijkgesteld wordt met de plaats zoals bedoeld in artikel 74/5 § 1 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

strafrechterlijk veroordeeld zijn een doorslaggevende rol spelen in de organisatie van de terugkeer.

Als er over verwijdering van onwettig verblijvende vreemdelingen wordt gesproken, wordt er een onderscheid gemaakt tussen de directe verwijdering van het grondgebied (binnen de 24 uur tot en met enkele dagen) en de verwijdering via een gesloten centrum. De keuze tussen beide mogelijkheden hangt af van de antwoorden op bovenstaande vragen.

De verwijdering via gesloten centra en de situatie van de bewoners van deze centra, zijn onderwerp van een afzonderlijke nota¹⁰. De vasthouding in een gesloten centrum dient voornamelijk om de onwettig verblijvende vreemdeling te identificeren en/of indien nodig, om met het land van herkomst over de terugname te onderhandelen.

De vasthouding in het INAD-centrum van een vreemdeling die onwettig in het land verblijft daarentegen, gebeurt meestal enkel in het kader van een directe verwijdering van het grondgebied. Het gaat met andere woorden telkens om een korte vasthouding (van enkele uren tot 1, maximum 2 overnachtingen). Deze korte vasthoudingsduur heeft zijn weerslag op de gemiddelde verblijfsduur voor de voltallige bevolking van het centrum: in 2003 bedroeg deze 1,61 dagen, in 2004 was dit 2,02 dagen. De gemiddelde INAD-passagier verblijft meestal langer dan de onwettig verblijvende vreemdeling in het INAD-centrum.

Zoals hoger reeds werd omschreven is het gegeven dat er met een jaargemiddelde wordt gewerkt voor de volledige populatie problematisch en wel om twee redenen. Eerst en vooral vertekent dit gemiddelde de feitelijke verblijfsduur van de individuele bewoner van het INAD-centrum. Ten tweede stellen we vast dat dit gemiddelde wordt gehanteerd als een argument om de ernst van een aantal verder in deze nota omschreven problemen te minimaliseren.

4. Fundamentele rechten van de bewoners van het INAD-centrum: een kader

Er stelt zich een belangrijk probleem voor wat betreft de fundamentele rechten van de bewoners van het INAD-centrum en hun toepassing.

Er bestaat hieromtrent voor het INAD-centrum, en dit in tegenstelling tot de vijf gesloten centra op het Belgische grondgebied, geen enkele wettelijk vastgelegde norm. Het gevolg is dat noch de het profiel van de bewoners, noch het functioneren van dit centrum, noch de fundamentele rechten van de bewoners werden afgebakend of verankerd.

Niettemin is het Centrum de mening toegedaan dat een aantal fundamentele rechten onvervreemdbaar zijn en dus moeten worden gegarandeerd aan de bewoners. Als basis hiervoor hanteren we enerzijds de belangrijkste mensenrechtenverdragen¹¹ en diverse *standards* en *principles*¹². Anderzijds worden een aantal principes uit het Koninklijk Besluit

---

¹⁰ Gesloten centra: vaststellingen en analyse met betrekking op de toepassing van de fundamentele rechten van hun bewoners, periode 2003-2004, CGKR, 2004.

¹¹ Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en het Vierde Protocol, COE, 1963 ; Internationaal Verdrag inzake Economische, Sociale en Culturele Rechten (ECOSOC), VN 1966 ; Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten (BUPO), VN, 1966 ; Verdrag inzake de Rechten van het Kind, VN, 1989 ; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, EU, 2000.

¹² The CPT Standards, Substantive sections of the CPT's General Reports, CPT, 2004 ; Body of Principles for the protection of all persons under any form of detention or imprisonment, VN, 1988.

van 2 augustus 2002 dat de werking en de organisatie van de gesloten centra regelt, hernomen.

Voor wat betreft het meest elementaire recht van de vreemdeling aan wie de toegang tot het grondgebied wordt geweigerd moet er eerst en vooral worden gewezen op het artikel 33 van de Conventie van Genève (VN, 1951), het artikel 3 van het Verdrag tegen foltering en andere wrede, onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (VN, 1984) en het artikel 7 van het Internationaal verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten (VN, 1966), i.c. de refoulementsverboden. Het fundamentele recht van eenieder om asiel te vragen en te krijgen, moet ten allen tijde worden gevrijwaard. Er kan geen terugdrijvings- of verwijderingsmaatregel worden georganiseerd wanneer het asielverzoek nog hangende is.

Daarnaast zijn de volgende grondrechten te onderscheiden, die moeten worden gerespecteerd en gegarandeerd en die toepassing moeten vinden voor alle bewoners van het INAD-centrum:

4.1. Recht op informatie:

Dit recht betekent dat eenieder die van zijn of haar vrijheid wordt beroofd in eerste instantie zo snel mogelijk mondeling op de hoogte wordt gebracht van de reden van de vasthouding, zijn of haar administratieve toestand, de op hem of haar van toepassing zijnde beroepsprocedures en welke zijn of haar rechten zijn gedurende de vasthouding. Het is essentieel om deze informatie eveneens in schriftvorm aan de betrokken personen beschikbaar te stellen, teneinde de effectieve informatieverstrekking te garanderen. Dit document moet minstens in de landstalen en een aantal werelddalen¹³ beschikbaar zijn. Indien nodig moet er worden gewerkt met een tolk.

De vreemdeling moet inzage krijgen in de administratieve stukken welke op zijn of haar situatie van toepassing zijn en, indien hij of zij dit verzoekt, er een afschrift van krijgen.

Het recht op bijstand van een tolk, en bij uitbreiding het recht op informatie, mag niet beperkt worden tot het ogenblik van binnenkomst van een nieuwe bewoner in het centrum, maar moet een constante zijn doorheen de periode van vasthouding.

4.2. Recht op medische bijstand:

Het fundamentele recht op medische bijstand bestaat uit verschillende componenten. Het gaat niet enkel om de fysieke, maar evenzeer om de mentale gezondheid van de bewoners, in het bijzonder de meer kwetsbare. Een eerste vereiste is voldoende medisch personeel dat hiervoor voldoende beschikbaar is. Indien nodig, moet er gewerkt worden met een tolk.

Het recht op gezondheidszorg mag niet worden verengd tot enkel curatief optreden. Het gaat eveneens om preventieve gezondheidszorg. Er moet voldoende aandacht worden geschonken aan de leefomgeving en -omstandigheden (hygiëne, verluchting, maaltijden) en het geneesmiddelenverbruik. In dit kader is aandacht voor de mentale gezondheid van een bewoner bovendien opnieuw absolute vereiste.

Verder moet er bij elke nieuwe vasthouding zo snel mogelijk een medisch onderzoek worden uitgevoerd. In het kader van een verwijderingsmaatregel zou dit eveneens de regel moeten zijn teneinde de reisgeschiktheid te bepalen. Tijdens het verblijf in het centrum moet de vreemdeling, als hij daarom verzoekt, de mogelijkheid krijgen om een arts te raadplegen, al dan niet verbonden aan het centrum. Na elke mislukte terugdrijving moet de bewoner opnieuw de kans krijgen om zich te laten onderzoeken door een arts.

---

¹³ Het Centrum stelt voor om informatie ter beschikking te stellen in tenminste de volgende talen: Arabisch, Chinees, Engels, Portugees, Russisch en Spaans.

Er moet verder op zijn minst worden voorzien in een wachtsysteem of permanentie waarbij een arts kan worden opgeroepen indien nodig. Er zou bovendien telkens minimum 1 personeelslid aanwezig moeten zijn die elementaire principes van EHBO kan toepassen.

4.3. Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel:

De vasthouding in het INAD-centrum is er in eerste instantie op gericht illegale migratie te verhinderen. Het kan ook gaan om de vasthouding van een onwettig verblijvende vreemdeling in het grensgebied in afwachting van een repatriëring. In beide gevallen is het duidelijk dat het om een vrijheidsberovende maatregel gaat. Eenieder die aan een dergelijke (administratieve) maatregel wordt onderworpen heeft het recht beschikking te vragen aan de rechter, zowel voor wat betreft een toetsing van de wettelijkheid van de vasthoudingsmaatregel (Raadkamer) als voor een verzoek om de administratieve beslissing die aan de grondslag ligt van de vrijheidsberoving te schorsen of te annuleren (Raad van State).

4.4. Recht op juridische bijstand:

Het moet mogelijk zijn voor eenieder die van zijn of haar vrijheid wordt beroofd om beroep te doen op - eventueel kosteloze - rechtsbijstand. Deze bijstand moet onafhankelijk zijn. Het contact tussen advocaat en cliënt moet worden gegarandeerd en mag niet onderhevig zijn aan, andere dan louter praktische, beperkingen. Dit contact moet kunnen plaatsvinden in vertrouwelijke sfeer, dit houdt in dat het privé karakter van deze gesprekken zoveel als mogelijk moet worden gegarandeerd.

Het recht op juridische bijstand kan worden gezien als een onderdeel van het recht op een effectief rechtsmiddel.

4.5. Recht op individuele, administratieve en psychosociale begeleiding:

Het verstrekken van informatie bij de intake van een nieuwe bewoner is slechts een eerste fase in het recht op individuele begeleiding. Los van het onmiskenbare belang hiervan is het minstens even belangrijk om tijdens het verdere verblijf werk te blijven maken van de begeleiding van de bewoner, zowel op administratief als psychosociaal vlak. Dit houdt onder andere in dat de bewoner moet worden geïnformeerd over nieuwe stukken of beslissingen in zijn of haar dossier. Verder moet de mogelijkheid bestaan voor de bewoner om hierover vragen te stellen en antwoorden te krijgen.

Zoals reeds gesteld moet er, als dit nodig is om het recht op individuele begeleiding te garanderen en optimaliseren, gewerkt worden met een tolk. Voldoende en gekwalificeerd personeel is de tweede belangrijke voorwaarde.

4.6. Recht op menswaardige levensomstandigheden:

Dit recht geldt voor zowel materiële als immateriële levensomstandigheden. Naast dagelijkse maaltijden, kledij, toegang tot bagage en aangepaste ontspanningsmogelijkheden, gaat het evenzeer om toegang tot frisse lucht en de mogelijkheid om zich, al dan niet in gezinsverband, even af te zonderen.

Verder moet er worden gewezen op het recht om op een gelijkwaardige en respectvolle manier te worden behandeld door de Belgische autoriteiten en door het personeel van de centra waar personen worden vastgehouden en het recht om zijn of haar geloof te belijden. Ook de mogelijkheid om in contact te treden met de buitenwereld is voor wat dit betreft van groot belang, zeker de mogelijkheid om contact op te nemen met de eigen nationale overheden via ambassade of consulaat. .

Deze rechten moeten ten allen tijde worden gevrijwaard en gegarandeerd worden, zeker als de regelmatige aanwezigheid van meer kwetsbare groepen vreemdelingen (niet-begeleide minderjarige vreemdelingen, gezinnen met kinderen) in rekening wordt gebracht.

4.7. Recht op vrijheid en veiligheid:

Dit fundamentele recht, dat terug te vinden is in verschillende internationale verdragen zowel als in de Grondwet, houdt in dat niemand van zijn vrijheid kan worden beroofd dan krachtens een wet. Dit houdt ook in dat de plaatsen waar personen worden vastgehouden onderhevig moeten zijn aan een minimale regelgeving voor wat betreft hun functioneren en de rechten van de personen die in deze plaatsen worden vastgehouden.

Verder moet er in dit verband gewezen worden op de beperking in de duur van vasthouding die werd ingesteld bij het artikel 74/5, § 3 van de wet van 15 december 1980, zijnde vijf maanden¹⁴.

5. Toepassing van de fundamentele rechten in het INAD-centrum

Zoals reeds vermeld, bestaat er voor wat betreft het functioneren van het INAD-centrum en voor de fundamentele rechten van de bewoners van dit centrum, geen enkele wettelijke basis. Dit is problematisch.

Op basis van de gebrachte bezoeken merkt het Centrum dat het personeel van het INAD-centrum de bewoners van dit centrum zo goed als mogelijk omkadert en begeleidt. Er worden (korte) intakegesprekken gevoerd, indien nodig (en meestal is dit het geval) in een courante vreemde taal. Er wordt hiervoor echter zelden of nooit gebruik gemaakt van een tolk, hoewel dit voor een aantal groepen bewoners, bijvoorbeeld Chinezen, noodzakelijk lijkt. De informatieverstrekking wordt niet geformaliseerd door middel van een brochure of een ander document dat aan de bewoners wordt overhandigd.

Het personeel van het INAD-centrum volgt geen inhoudelijke dossiers op, dit is niet hun opdracht. Niettemin trachten ze tijdens het verdere verblijf, op een bewonderenswaardige manier, antwoorden te formuleren op de vragen van bewoners en behandelen ze de bewoners op een respectvolle en menswaardige manier. Voorwaarde is natuurlijk dat er voldoende personeel aanwezig is, wat niet steeds het geval blijkt te zijn¹⁵.

Er worden, bij de intake van een nieuwe bewoner, geen medische onderzoeken uitgevoerd, zoals dit wel het geval is in de gesloten centra.

Indien nodig wordt er voor medische verzorging beroep gedaan op de arts en het verplegend personeel van MEDA, de medische dienst van de nationale luchthaven die haar lokalen heeft naast het INAD-centrum.

Deze dienst wordt pas gecontacteerd als er zich een concreet medisch probleem voordoet. Er is met andere woorden geen sprake van enige vorm van preventieve gezondheidszorg. Ten tweede stelt het Centrum vast dat de verstrekte medische verzorging zich enkel richt op de fysieke gezondheid en niet op de mentale gezondheid van de bewoner. Dit is nochtans een belangrijk aspect van gezondheidszorg, zeker als de vasthouding langer duurt dan enkele dagen.

---

¹⁴ Art. 74/5, §3 van de wet van 15 december 1980: 'De duur van de vasthouding in een welbepaalde aan de grens gelegen plaats mag twee maanden niet te boven gaan. (...) De totale duur van de vasthouding mag nooit vijf maanden te boven gaan.'

¹⁵ De minimum personeelsbezetting van het INAD-centrum is (per shift) 1 veiligheidsbeambte.

Daarnaast moet worden vermeld dat de arts van de medische dienst van de luchthaven halftijds verbonden is aan het transitcentrum 127 en het repatriëringscentrum 127bis, naast zijn algemene opdracht in de luchthaven zelf. Het voordeel dat MEDA naast het INAD-centrum ligt – wat de beschikbaarheid van deze dienst voor de bewoners van het INAD-centrum gevoelig zou kunnen vergroten en dat de basis uitmaakt van het door de overheid gehanteerde argument dat het recht op medische verzorging gegarandeerd wordt – moet dus in het juiste perspectief worden gezien.

Er worden niet systematisch medische onderzoeken uitgevoerd in functie van een teruggedrijvings- of een repatriëringsmaatregel. Enkel als op het ogenblik van de verwijdering of de teruggedrijving zou blijken dat dit nodig is – op basis van een vaststelling van het personeel van het INAD-centrum of van de federale politie - wordt een arts opgeroepen. Het mogelijke gevaar hiervan is dat deze medische onderzoeken pas worden gevraagd bij uiterlijk waarneembare symptomen bij de vreemdeling. Het gegeven dat er niet wordt gewerkt met tolken stelt dit probleem enkel scherper.

Na een mislukte poging tot teruggedrijving wordt de bewoner evenmin onderworpen aan een medisch onderzoek.

De bewoners van het INAD-centrum zouden in principe een arts van hun eigen keuze kunnen raadplegen. Ze kunnen dan wel worden verondersteld de kosten van de consultatie zelf te dragen, zoals dit ook het geval is in de gesloten centra. Vraag is echter of er veel artsen bereid zijn tot het consulteren van een patiënt in de lokalen van de federale politie van de luchthaven. Het INAD-centrum ligt immers in de internationale transitzone van de luchthaven en is bijgevolg niet eenvoudig toegankelijk voor buitenstaanders.

Voor wat betreft het recht op juridische bijstand zijn er eveneens verschillende opmerkingen mogelijk.

Ten eerste blijkt het voor de bewoners van het INAD-centrum niet mogelijk om beroep te doen op de bijstand van een pro-deo advocaat. Het komt er dus op neer dat als de bewoners van het INAD-centrum juridische bijstand wensen, zij noodgedwongen zijn aangewezen op de diensten van privé advocaten. Het Centrum stelt vast dat er soms misbruik wordt gemaakt van de precaire situatie van de bewoners. Er worden soms buitensporige erelonen aangerekend, de bewoner krijgt na betaling van een voorschot geen bericht meer van zijn advocaat of er worden loze beloften gedaan.

Het gegeven dat een bewoner van het INAD-centrum niet de mogelijkheid blijkt te hebben om beroep te doen op de diensten van een pro-deo advocaat, is ook om een andere reden problematisch. De onwettig verblijvende vreemdeling die vastgehouden wordt in een gesloten centrum heeft recht op de bijstand van een pro-deo advocaat¹⁶. In geval van vasthouding in het INAD-centrum, gaat het meestal om een directe verwijdering of teruggedrijving van het grondgebied, waardoor een snelle(re) interventie soms noodzakelijk is. De INAD-bewoner die niet over voldoende financiële middelen beschikt om een privé advocaat in te schakelen, of die door het gebrek aan formele informatieverstrekking of het niet inschakelen van tolken, zijn administratieve situatie niet begrijpt, loopt met andere woorden het risico volledig verstoken te blijven van (het recht op) juridische bijstand en het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel.

Een tweede opmerking betreft de mogelijkheden voor een INAD-bewoner om zijn of haar advocaat te ontmoeten. Deze ontmoetingen vinden plaats in de lokalen van de federale politie. Het is onduidelijk in welke omstandigheden deze ontmoetingen plaatsvinden. Het recht op juridische bijstand is hierdoor bovendien ten dele afhankelijk van de beschikbaarheid van de federale politie van de luchthaven.

---

¹⁶ Artikel 63 van het Koninklijk Besluit van 2 augustus 2002.

De bewoners van het INAD-centrum kunnen gratis telefonisch contact opnemen met hun advocaat. De advocaten kunnen, omgekeerd, ook contact opnemen met hun cliënten. De vertrouwelijkheid van deze telefoongesprekken kan echter niet worden gegarandeerd doordat deze worden gevoerd aan het bureau van het personeel van het centrum.

Het personeel van het INAD-centrum is veiligheidspersoneel. Ze staan in voor het goed functioneren van het centrum, het onthaal (controle van de bagage, aanwijzen van een slaappleats, informatie over het vertrek), de registratie van nieuwe en het uitschrijven van verwijderde bewoners. Hun opdracht is beperkt tot het vasthouden van de bewoners in afwachting van hun teruggrijping of repatriëring of hun toelating tot het grondgebied. Deze opdracht is echter niet wettelijk vastgelegd zoals dit bijvoorbeeld wel het geval is voor het personeel van de gesloten centra, meer bepaald de driedubbele opdracht zoals deze werd vastgelegd in het artikel 3 van het Koninklijk Besluit van 2 augustus 2002 (vasthouding, begeleiding naar en voorbereiding op de verwijdering).

Er is geen afzonderlijke sociale dienst in het INAD-centrum. Er is dus geen sprake van enige vorm van professionele psychosociale begeleiding van de bewoners. Hoewel het personeel, op bewonderenswaardige manier, tracht om de bewoner bij te staan door vragen te beantwoorden, of door contact op te nemen met een ambassade of advocaat als dit nodig zou zijn. Er wordt bovendien geen beroep gedaan op de bijstand van tolken, als dit nodig zou zijn. De opvolging van het administratief verblijfsdossier gebeurt door de bevoegde afdeling van de dienst Vreemdelingenzaken, de dienst Grensinspectie.

Voor wat betreft het recht op menswaardige levensomstandigheden moet er een onderscheid worden gemaakt tussen materiële en immateriële levensomstandigheden.

De bewoners van het INAD-centrum hebben toegang tot hun bagage. Ze krijgen drie maaltijden per dag en kunnen zich dagelijks douchen. Er zijn twee aparte slaapzalen (een voor mannelijke, een voor vrouwelijke bewoners) in het INAD-centrum die telkens plaats bieden aan 15 personen.

Het INAD-centrum wordt, net als de gesloten centra, gekenmerkt door een groepsregime. Er is geen enkele mogelijkheid om zich even terug te trekken uit de bewonersgroep. Het recht op privé leven kan bij wijze van spreken enkel *bij toeval* worden genoten als er weinig bewoners in het centrum aanwezig zijn. De cijfergegevens 2003 en 2004 tonen echter aan dat dit niet regelmatig het geval is.¹⁷

Er is geen enkele mogelijkheid om toegang te krijgen tot frisse lucht, hoewel het Comité voor de preventie van foltering en mensonwaardige behandeling (CPT) van de Raad van Europa al in 1997 stelde dat eenieder die van langer dan 24 uur van zijn vrijheid wordt beroofd op zijn minst een uur per dag buiten moet kunnen doorbrengen.¹⁸ Het door de Belgische overheid gehanteerde argument dat een vasthouding in het INAD-centrum in de meerderheid van de gevallen van zeer korte duur is, is niet afdoende. Het Centrum beschikt bovendien over gegevens waaruit blijkt dat zeker 2 INAD-passagiers 1 maand en langer in het INAD-centrum verbleven in 2004.

Tenslotte worden er in het INAD-centrum vrij regelmatig gezinnen met minderjarige kinderen of niet-begeleide minderjarige vreemdelingen vastgehouden, terwijl de infrastructuur van dit centrum hier helemaal niet op werd voorzien. Ouders en (iets oudere) kinderen worden soms

---

¹⁷ Het gemiddeld aantal bewoners per dag bedroeg in 2003 10,7. In 2004 waren er per dag gemiddeld 10,34 bewoners aanwezig in het centrum. De maximumcapaciteit van het INAD-centrum bedraagt 30 bewoners.

¹⁸ Verslag aan de Belgische regering betreffende het bezoek van het Europees Comité ter voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (CPT) aan België, 31 augustus tot 12 september 1997.

gedwongen gescheiden te slapen gelegd en aangezien er niet werd voorzien in aparte rookruimtes, brengen ook de kinderen in dit centrum, zonder verder toegang te hebben tot frisse lucht, in het slechtste geval hun volledige dag door in sigarettenrook.

De aangeboden ontspanningsmogelijkheden zijn beperkt: video, televisie, tafelvoetbal en een aantal gezelschapsspelen. Er worden verder geen activiteiten georganiseerd in het INAD-centrum, evenmin voor de minderjarige bewoners. De loutere aanwezigheid van wat speelgoed is zeker niet voldoende.

Verder dient te worden vermeld dat de bewoners van het INAD-centrum, gelet op de luchthavenreglementering, geen bezoek kunnen ontvangen. Gesprekken met vertrouwenspersonen zoals advocaten of voogden gaan door in de lokalen van de federale politie. Bezoekers melden het Centrum dat deze gesprekken plaatsvinden in het wachtlokaal, in de aanwezigheid van derden en in het zicht van agenten. Bovendien moeten deze bezoekers soms lang wachten aan de paspoortcontrole alvorens ze worden opgehaald door een medewerker van de federale politie.

Telefonisch contact met de buitenwereld (vrienden, familie) is enkel mogelijk via een betaaltelefoon.

Verder is het INAD-centrum het enige gesloten centrum dat niet wordt bezocht door gespecialiseerde NGO-medewerkers. Dit in tegenstelling tot de gesloten centra.

6. Structurele knelpunten

6.1. Ontbreken van reglementering:

Het is opmerkelijk dat het INAD-centrum (nog steeds) niet over een wettelijke basis beschikt. Op geen enkele manier wordt er voorzien in wettelijk vastgelegde garanties. De rechten en verplichtingen van zowel personeel als bewoners zijn niet duidelijk gedefinieerd. Het recht op informatie wordt op geen enkele manier geformaliseerd, het recht op medische verzorging kan hierdoor niet wettelijk worden gegarandeerd, toegang tot juridische bijstand wordt, in een aantal gevallen en om onduidelijke redenen, beperkt. Er worden geen tolken ingeschakeld, noch voor wat betreft het verstrekken van informatie, noch voor bijvoorbeeld een gesprek met een arts of met andere vertrouwenspersonen.

Het recht om een klacht in te dienen voor wat betreft de omstandigheden van de vasthouding of de manier waarop men wordt behandeld – een recht dat wel bestaat voor de vreemdelingen in de gesloten centra - is onbestaand voor de bewoners van het INAD-centrum.

Bovendien maakt het gebrek aan regelgeving controle en toetsing van de realiteit moeilijk. De werking van het INAD-centrum kan bezwaarlijk transparant worden genoemd.

Het Centrum kan zich niet van de indruk ontdoen dat dit gebrek aan regelgeving de administratie vaak goed uitkomt. Er is immers geen vaststaand profiel van de vreemdelingen die in het INAD-centrum kunnen worden vastgehouden. We stellen vast dat het INAD-centrum, in tegenstelling tot wat zijn naam doet vermoeden, in de praktijk wordt gebruikt als een soort ‘vergaarbak’ van zowel *echte* inadmissible passagiers en vreemdelingen in onwettig verblijf en/of uitgeprocedeerde asielzoekers.

6.2. Infrastructuur van het centrum:

Er stellen zich een aantal belangrijke problemen voor wat betreft de omstandigheden van de vrijheidsberoving in het INAD-centrum. Eerst en vooral is er geen enkele mogelijkheid voor de bewoners om toegang te krijgen tot frisse lucht, hoewel, zoals hoger reeds werd omschreven, het CPT reeds in 1997 stelde dat eenieder die langer dan 24 uur van zijn vrijheid wordt beroofd op zijn minst een uur per dag buiten moet kunnen doorbrengen. Het argument

dat een vasthouding in het INAD-centrum in de meerderheid van de gevallen van korte duur is, is niet afdoende. De redenering dat een lange vasthouding bovendien meestal te wijten is aan de betrokken vreemdeling (indienen van beroepen en dergelijke meer) zelf gaat voor wat dit betreft niet op. Het uitoefenen van het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel kan of mag niet worden gehanteerd als een argument om dit probleem niet aan te pakken.

Verder bestaat er in het INAD-centrum geen enkele mogelijkheid om zich even af te zonderen. Enkel bij wijze van *toeval* – als er weinig bewoners in het centrum zijn – kan een bewoner zich even van de groep afzonderen. Het spreekt vanzelf dat dergelijke vormen van vasthouding, zeker bij langere duur¹⁹, mentaal en zelfs fysiek belastend zijn voor de bewoners. Het volledig ontbreken van een professionele psychosociale omkadering van de bewoners, maakt dit enkel problematischer. De mogelijkheid om, in een aparte ruimte, een – al dan niet vertrouwelijk - gesprek te voeren met een personeelslid of een advocaat, is eveneens onbestaande. Het personeel van het INAD-centrum heeft evenwel geen specifieke opdracht tot begeleiding van de bewoners. De gesprekken met advocaten of vertrouwenspersonen (voogden bijvoorbeeld) gaan door in de kantoren van de federale politie van de luchthaven. Het Centrum vernam van enkele voogden dat deze gesprekken doorgaan in het wachtlokaal van de politie, in de aanwezigheid van derden en in het zicht van agenten. Het is duidelijk dat dit de vertrouwensrelatie tussen de bewoner en de persoon die zijn of haar dossier behartigt niet te goede komt. Bovendien kan worden gesteld dat de bewoners van het INAD-centrum hierdoor ten dele afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van de federale politie.

Verder is er geen enkele specifieke aparte ruimte beschikbaar voor de – toch regelmatig aanwezige – minderjarige bewoners van dit centrum, noch voor de verzorging van zuigelingen, noch als speelruimte. Het probleem van de onmogelijkheid tot luchting stelt zich hier bovendien in al zijn scherpste. Eveneens problematisch is dat de minderjarige bewoners van dit centrum soms noodgedwongen apart te slapen worden gelegd in of de mannen- of de vrouwenkamer, met hen volstrekt onbekende volwassenen.

6.3. Aanwezigheid van minderjarige vreemdelingen en andere kwetsbare groepen

Regelmatig verblijven er gezinnen met jonge kinderen en/of niet-begeleide minderjarige vreemdelingen in het INAD-centrum.

Het Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding heeft al meermaals en sinds lange tijd deze realiteit aan de kaak gesteld en blijft bij zijn standpunt dat de opsluiting van minderjarigen in dit centrum vermeden moet worden en dit om verschillende redenen.

Eerst en vooral is de infrastructuur van het INAD-centrum helemaal niet voorzien op de aanwezigheid van minderjarigen, zelfs als ze in gezinsverband in het centrum verblijven. Er is geen aparte ruimte voorzien in het centrum voor minderjarige bewoners. Er is geen enkele mogelijkheid om zich even af te zonderen van de bewonersgroep. Zoals reeds gezegd, is het verder op geen enkele manier mogelijk om toegang te krijgen tot frisse lucht. Minderjarige bewoners worden soms noodgedwongen te slapen gelegd bij hen soms volstrekt onbekende volwassenen. Gesprekken met een voogd of andere vertrouwenspersonen gaan door in de lokalen van de federale politie, in omstandigheden die bezwaarlijk optimaal kunnen worden genoemd.

Verder moet er opnieuw worden gewezen op het volledig ontbreken van elke vorm van professionele begeleiding en omkadering van de bewoners, los van het optreden van het veiligheidspersoneel.

Om deze redenen moet het duidelijk zijn dat de vasthouding van minderjarige vreemdelingen in het INAD-centrum ten allen tijde vermeden moet worden. Het is bovendien duidelijk dat de

---

¹⁹ Onder een vasthouding van langere duur zou kunnen worden verstaan: de vasthouding die langer duurt dan het dubbele van de gemiddelde verblijfsduur in het INAD-centrum.

omstandigheden van de vasthouding van deze minderjarige bewoners in het INAD-centrum indruisen tegen het artikel 37 van het Verdrag voor de rechten van het kind (VN, 1989), dat door België werd geratificeerd.

6.4. Objectiviteit van de beslissing tot terugdrijving²⁰

De wet voorziet zeven redenen waarop een beslissing tot terugdrijving kan gegrond worden. Van die zeven redenen stelt er één meer problemen dan de andere omwille van de ruime appreciatiemogelijkheid waarover de individuele immigratieambtenaar bij de grenscontrole beschikt. Het betreft de vereiste van het voorleggen van documenten ter staving van het voorgenomen verblijf en de verblijfsomstandigheden. In tegenstelling tot de wettelijke bepalingen inzake terugdrijving die enigszins objectiever lijken, worden het doel van het verblijf en de verblijfsomstandigheden in de praktijk niet enkel door documenten gestaafd, zoals de wet het vereist, maar ook door een waaier van aanwijzingen: vermelding van de plaats waar men gaat verblijven, hotel of in een particuliere woning, datum van de geplande terugkeer, informatie over het vervoermiddel dat men wil aanwenden om tot het reisdoel te komen, documenten in verband met het reisdoel, zoals een uitnodiging van een firma, toetsing van de kennis of informatie waarover men beschikt over de te bezoeken plaatsen en steden wanneer het een toeristische reis betreft.

Het probleem schuilt hierin dat eenzelfde objectieve situatie aanleiding kan geven tot totaal verschillende conclusies in functie van de manier waarop het gesprek door de immigratieambtenaar wordt gevoerd. Die beschikt immers over de vrijheid om al dan niet erg technische vragen te stellen aangaande de aard van zaken die de vreemdeling hier wil komen doen of aangaande de toeristische activiteiten die hij wil uitoefenen. In dergelijke omstandigheden is het dus belangrijk dat er een doeltreffende rechterlijke controle wordt uitgeoefend op de beslissingen tot terugdrijving om de vreemdeling, die vaak aanzienlijke bedragen voor zijn reis heeft uitgegeven, te beschermen tegen administratieve of politionele willekeur.

---

²⁰ Bron: Op stap naar diversiteit, jaarverslag 2002, deel III: nieuwe migraties, p. 94, CGKR, 2003.